

Weer een jaar voorbij...

Het einde van het jaar is in zicht. Een belangrijk en bewogen jaar waarin onderwerpen als professionalisering, standaardisering, automatisering en cloud-migratie belangrijke aandachtspunten waren. Er is ook niet stilgezeten door PDOK en haar data-aanbieders voor wat betreft nieuwe datasets en functionaliteiten, de teller staat nu op 213 datasets en meer dan 500 webservices, downloads en API's. Daarnaast zijn er weer mooie resultaten bereikt in het kader van vernieuwingen, denk aan het beschikbaar stellen van 3D data, een landsdekkende AHN, de vernieuwde BGT downloadmogelijkheden of de vernieuwde PDOK Viewer en verbeteringen in het NGR. Dit jaar is het aantal hits op PDOK weer gegroeid, maar liefst meer dan 20 miljard hits in 2020 (per oktober jl.). Het was ook een jaar gekenmerkt door veranderingen met impact op de keten (van data-aanbieder tot PDOK). Niet alles is goed gegaan, samen hebben wij veel geleerd op weg naar een verbeterde keten. Zonder deze samenwerking hadden wij dit niet kunnen doen. In deze nieuwsbrief willen we graag even terugkijken en een toekomst beeld schetsen.

De introductie van het 3G programma

Dit jaar heeft PDOK het 3G programma geïntroduceerd. Het Generiek, Geautomatiseerd en Gestandaardiseerd verwerken en aanbieden van (meta) data maakt het mogelijk om de komende jaren op een gezonde en efficiënte manier verder te groeien en op een eenduidige manier data uit te wisselen en te verwerken. In eerdere nieuwsbrieven hebben we veelvuldig uitgebreid over productiestraten en voortgang en nu aan het einde van het jaar mogen we concluderen dat een goede basis is gelegd. Inmiddels verwerken we voor veel data-aanbieders al een paar datasets volgens nieuwe afspraken en standaarden via de nieuwe 3G productiestraten. Nog genoeg datasets te doen wat natuurlijk afstemming, tijd en planning vraagt en ook in 2021 weer de aandacht krijgt. Daarnaast kent PDOK bij wijzigingen of vernieuwingen rondom een dataset nog veel handmatige acties (en schakels) en lange doorlooptijden die sneller kunnen. Dit wil PDOK vereenvoudigen door dit verder te automatiseren via een intern selfservice portaal. Meer informatie hierover later in deze nieuwsbrief.

Van maatwerk naar standaardisatie

Waar de keten van een dataset begint bij de inwinning van de data eindigt deze bij de afnemers met vaak mooie producten als resultaat. PDOK is in deze keten de schakel tussen de data-aanbieder en afnemer en is verantwoordelijk voor het verstrekken van de data aan afnemers. Een belangrijk aspect binnen deze infrastructuur en binnen de keten is de mate waarin data uitwisselbaar is. Dit betekent concreet dat PDOK zich houdt aan de aan- en-uitleverformaten van standaarden en richtlijnen die vaak zowel internationaal (zoals OGC) als nationaal (Geonovum) worden voorgeschreven. Het toepassen van standaardisering heeft impact op een keten en is iets waar PDOK en data-aanbieder gesprekken over voert en/of heeft gevoerd. In de bijlage heeft PDOK voor het onderdeel standaarden een notitie opgesteld rondom” **Fout! Gebruik het tabblad Start om**

onderwerp toe te passen op de tekst die u hier wilt weergeven.” die meegestuurd wordt met deze brief.

Op weg naar de cloud

PDOK is in 2020 begonnen met de eerste stappen om te kunnen migreren naar de cloud. Deze migratie heeft veel voordelen, waaronder het makkelijk kunnen schalen van infrastructuur. Aangezien de groei in afname en nieuwe datasets jaarlijks stijgt is dit een zeer welkom voordeel. In 2020 zijn zowel een aantal bestaande als nieuwe datasets op de cloud omgeving van PDOK ingericht via de nieuwe productiestraten. Ook zijn de BGT downloads (API's en interface) gemigreerd en bevinden de BRT-achtergrondkaart, de DKK (digitale kadastrale kaart) en de TOPNL producten zich in de migratie naar de cloud. Vanwege de enorme omvang van PDOK is er nog een lange migratieweg te gaan maar desalniettemin zijn we erg blij met de progressie die geboekt is in 2020.

Wat kan beter

Standaardisatie in een keten is noodzakelijk maar het doorvoeren ervan brengt ook veranderingen te weeg. Zo ook voor afnemers en data-aanbieders. Verandering vraagt van de uitvoerende partij (PDOK) bovendien weer uitgebreide communicatie en het betrekken van alle schakels in een keten. Hier valt voor PDOK nog winst te behalen in 2021. Feedback die we hebben ontvangen van data-aanbieders is het meer betrekken van data-aanbieders bij ontwikkelingen en bepaalde keuzes en dat we meer uitleg moeten geven (verdiepingen) rondom bepaalde keuzes. Dit bevordert de samenwerking maar helpt data-aanbieders ook bij gesprekken met hun achterban. PDOK gaat hier in 2021 meer aandacht aan besteden door het uitbreiden van online documentatie, verdieping van bepaalde onderwerpen en het organiseren van webinars. Te beginnen met een notitie rondom **“Fout! Gebruik het tabblad Start om onderwerp toe te passen op de tekst die u hier wilt weergeven.”** en een webinar op 13 januari 2021.

Casus (HWH) 4 bestaande datasets waterschappen

In 2017 heeft PDOK een aantal datasets van de waterschappen in opdracht van het Waterschapshuis (HWH) ontsloten via webservices en Atomfeeds. De datasets zijn destijds op maat ingericht via een complexe verwerkingstraat met veel onderhoud en weinig flexibiliteit voor uitbreidingen en/of wijzigingen. Een wijziging binnen de keten (van waterschappen naar HWH en vervolgens naar PDOK) kende een lange doorlooptijd (van soms maanden in de hele keten). Daarnaast was de verwerkingsstraat moeilijk schaalbaar v.w.b. groei.

Een aantal van deze datasets zijn in 2020 opgenomen in de nieuwe 3G productiestraten. PDOK ontvangt hiervoor GeoPackages die ten opzichte van klassieke databases makkelijker schalen en door PDOK één op één kunnen worden ingezet in het originele aanleverformaat zonder tussenliggende formaatvertalingen. HWH kan hierdoor eenvoudiger attributen toevoegen aan de dataset zonder dat PDOK hier werkzaamheden voor hoeft in te plannen. Bij nieuwe styling of objecten (bijvoorbeeld lagen of features) is er nog wel handmatig werk te verrichten. Dat is dankzij de nieuwe productiestraten reeds eenvoudiger maar dit kan nóg eenvoudiger en ook sneller, hierover later meer.

De PDOK GeoPackage validator is opgenomen in de productiestraten en heeft als doel het valideren van GeoPackages op standaarden en afspraken tussen data-aanbieder en PDOK (en uiteindelijk de afnemer). Zo ook voor het valideren van de datasets van HWH. Een eerste levering van de GeoPackages kwam goed door een eerdere versie van de GeoPackage validator van destijds. Echter valideerde de GeoPackage validator nog niet op alle afspraken en standaarden. In een nieuwe versie van de validator zijn de datasets alsnog afgekeurd wat onverwacht was voor

HWH. Dit betekende voor HWH onverwacht extra werk dicht op de deadline. Deze casus heeft PDOK geleerd dat PDOK standaarden en afspraken beter moet communiceren en documenten maar ook GeoPackage validator moet gaan voorzien van versionering en heldere communicatie rondom wijzigingen.

URL strategie

De nieuwe URL strategie is in 2020 van kracht gegaan (<https://www.pdok.nl/-/nieuwe-url-strategie-bij-pdok>). De nieuwe strategie is noodzakelijk om éénduidig webservices te communiceren maar ook omdat er niet van “oude” URL’s (te beginnen met <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/>) gebruik gemaakt kan worden in de cloud. Datasets die gemigreerd worden naar de cloud (via de nieuwe productiestraten) worden daarom voorzien van een nieuwe URL te beginnen met <https://service.pdok.nl>. Oude URL’s blijven bij het communiceren van nieuwe URL’s nog 6 maanden bestaan.

Wat staat er te gebeuren in Q1 van 2021

Ook in deze nieuwsbrief willen we alvast vooruitkijken naar het aankomende kwartaal. Nieuwe en bestaande datasets zullen worden ingericht via de productiestraten op de cloud en ook de BGT mutatie API komt beschikbaar voor het grote publiek. De BRT-Achtergrondkaart krijgt een nieuwe visualisatie welke momenteel getest wordt door gebruikers. Daarnaast wordt er verder gewerkt aan het aansluiten van de TOPNL datasets op de dynamische download functionaliteit van PDOK (zoals bij de BGT: <https://app.pdok.nl/lv/bgt/download-viewer/>). De BAG webservices zullen uitgebreid worden met een extra status (uit BAG 2.0) en er wordt onderzoek gedaan naar VectorTiling voor basisregistraties.

In Q1 wordt er ook een start gemaakt met het ontwikkelen van het PDOK selfservice portaal. Het PDOK selfservice portaal biedt data-aanbieders in de toekomst de mogelijkheid om in een paar stappen een nieuwe dataset met nieuwe webservices in te richten of bestaande datasets en webservices te wijzigen. Ook kunnen data-aanbieders in het portaal updates doorvoeren (bij lage frequentie updates) en zal er meer inzicht worden gegeven rondom de datasets. In Q1 gaat PDOK aan de slag met een eerste versie van het selfservice portaal. Er wordt begonnen met een simpele interne variant voor PDOK medewerkers waarin datasets gevalideerd kunnen worden en een eerste versie van een webservice ingericht kan worden. De eerste variant zal zeker nog niet alle functionaliteiten hebben maar al wel een gedeelte van het huidige handmatige werk automatiseren. Hiermee wordt de doorlooptijd van het inrichten van een nieuwe dataset en webservices korter en zal er een snelle feedbackloop ontstaan. PDOK gaat voorlopig eerst intern het portaal gebruiken zodat het portaal getest en doorontwikkeld kan worden maar dat zal zeker niet zonder input van data-aanbieders zijn. Om die reden zullen een aantal data-aanbieders (reeds afgestemd) in de beginfase betrokken worden bij het traject zodat PDOK deze feedback mee kan nemen in de ontwikkelingen. Dit onderwerp komt overigens in de webinar van 13 januari 2021 terug dus als u vragen hebt horen wij dat graag!

Eerder in de nieuwsbrief is vermeld dat er nog best wel wat datasets op de rol staan voor wat betreft het migreren naar de nieuwe productiestraten (op de cloud). Gezien de impact voor zowel data-aanbieder als PDOK is een goede planning essentieel. In het eerst kwartaal kijkt PDOK graag gezamenlijk naar een planning.

Tot slot

Wil PDOK alle data-aanbieders bedanken voor de prettige samenwerking en mooie gezamenlijk behaalde resultaten in 2020! Daarnaast willen we iedereen alvast prettige feestdagen en een gelukkig nieuwjaar wensen!